

El piano | Gemma Ventura Farré | Actualitzat el 19/10/2016 a les 10:54

Pemi Fortuny: «Quan ets al límit, perds la por i surt la veritat»

L'excitant de Lax'n'Busto diu que «l'aplaudiment és gairebé tan addictiu com el poder»

Va desendollar el micròfon amb què cantava *Llença't* (<https://www.youtube.com/watch?v=C4efn50oaVM>) o *Miami Beach* (<https://www.youtube.com/watch?v=y28UA3a8IK4>) per apropar-lo a un país que necessita tenir veu, ser escoltat: Sierra Leone. Amb la seva parella, van començar de zero per muntar una ràdio que ara té 4 milions d'oients (<https://www.youtube.com/watch?v=tdQ9KxzTLG8>). Una ràdio que tant serveix per combatre l'Ebola com perquè els nens que no poden estudiar escoltin com els mestres hi donen la lliçó. En Pemi creu en els miracles i es dedica a perseguir-los. Fins i tot diu que a vegades apareixen quan menys te'ls esperes. Just abans de començar l'entrevista, els truquen d'un supermercat del Vendrell per dir-los que els ha tocat una panera.

Foto: Gemma Ventura

Te'n recordes, del moment en què vas dir prou?

Sí, me'n recordo. Tot i que va ser una decisió que vaig anar prenent de mica en mica.

Feia temps que se t'insinuava?

Tenia la necessitat de viatjar. Cap al 2004, vaig avisar que volia fer un viatge de motxilla de tres mesos. I no podia marxar perquè cantant en català tenies com una botigueta que havies d'obrir almenys cada cap de setmana per poder guanyar diners. Si el bateria volia anar-se'n tres mesos de viatge, era molt fàcil. Però si se'n va el cantant, és difícil de canviar. Vaig avisar amb un any d'antelació i, tot i això, abans de marxar em preguntaven: i quan tornes? Sempre hi havia aquesta pressió. A més a més, ja havia tocat vint vegades a Vilafranca, quinze a Valls, i tenia l'ansia de veure coses diferents.

Vas anar arrossegant un vull marxar però no puc. Per dins devies patir aquest estira-i-arronsa.

Era una relació amb cinc amics amb qui feia vint anys que tocava. Gairebé era més difícil que deixar-ho amb una parella. Era fer un pas important. Vam decidir gravar l'últim disc, el *Morfina*, i després un directe, l'*Amb tu*, per tancar tota una època.

Quanta gent et devia dir que estaves boig per deixar-ho en un moment tan alt.

L'important era saber el que no volia fer: continuar amb aquest rol. Això ho tenia claríssim. El que faria no ho sabia ni m'espantava. El més bonic de la vida és no saber el que t'ha de passar i, al mateix temps, intentar provocar que et passin coses. Com més les provoques, més maques són.

Necessites viure coses inesperades?

Mira, com aquesta panera que ens acaba de tocar! La vida ens va portar a Costa Rica, ens vam trobar un mestre que ens va canviar la vida perquè ens va ensenyar a fer *milagritos*.

Com es fan?

Tenint il·lusió per una cosa, posant-hi molta empena i donant tot el que pots per aconseguir-ho. Així s'aconsegueix tot.

Beethoven deia: ?Si vols saber què són els miracles, fes-los tu mateix abans?.

De fet no és cap miracle, és la vida mateixa. A part, t'ho passes més bé muntant una ràdio i veient la reacció de la gent que dalt d'un escenari.

La pitjor droga pot ser l'aplaudiment?

Sí, perquè en molt poques feines t'aplaudeix la gent. I quan t'aplaudeixen cinc mil o deu mil persones, te'n vas a dormir i et pots tornar *gipolles* en una setmana. Un rastafari a Sierra Leone em va dir que això que m'aplaudissin a cada concert m'alimentava el cervell, però que el que estem fent ara amb la ràdio ens alimenta l'ànima. Això és el que em fa feliç.

Arriba a crear dependència, l'aplaudiment?

Hi ha gent que s'hi enganxa. L'aplaudiment és gairebé tan addictiu com el poder, que és la droga més forta que hi ha. El poder enganxa més que l'heroïna. La música també, veus xavals que es tornen imbècils pel fenomen dels fans. Es creuen que són el que no són. És totalment banal, eteri. No soluciones res. Només dónes il·lusió a la gent. En canvi la ràdio l'estan escoltant gairebé quatre milions de persones, havent començat la meva parella i jo amb només quatre materials i sentint com tothom ens deia que no ho fariem. Fins i tot l'Església catòlica ens va fer fora de l'emissió i volien quedar-se amb la ràdio. És així com vam aconseguir canviar una llei a Sierra Leone. Han passat tota una sèrie de *milagritos* que ha fet que es pogués tirar endavant.

Quan tu vas fer públic que volies canviar de vida, vaig arribar a sentir que estaves en un centre de desintoxicació de drogues a l'Àfrica.

Llavors és que no coneixen l'Àfrica! Saps què fan, a l'Àfrica, per desintoxicar als ionquis? Els lliguen amb unes cadenes fins que els passa el mono. I deixen de prendre drogues per no tornar a estar encadenats. Qui diu això és que no té ni puta idea del que està dient.

Però a tu, en aquell moment, et devia saber greu escoltar segons què.

Clar. Sap greu. Però són els que t'aplaudeixen els mateixos que després t'ho diuen. Imagina't com n'arriba a ser, de banal, tot això. És totalment fals. En canvi, ara, la gent agraeix de veritat el que estem fent a Sierra Leone. Des de llavors poden bullir l'aigua a casa seva, no es posen malalts. Se salven vides i això és el més important. Més que no pas que quatre adolescents s'ho passin bé a l'habitació escoltant grups.

Fent aquest pas, deus haver vist les persones que estimen el Pemi Fortuny o els qui volen retenir al personatge de l'escenari.

Quan ets al límit, perds la por i surt la veritat. És quan realment veus com actua i com és una persona. Per anar a prendre una cervesa tots hi som.

Però també és una sort arribar al límit, perquè llavors pots veure amb qui pots comptar i amb qui no.

Cada vegada intento tenir més empatia per poder tractar amb la gent, fins i tot per poder saber què pensen abans que m'ho diguin.

Això també seria intuïció.

Sí.

Tu en tens?

Ho intento, perquè arribin els *milagritos*.

Sempre persegueixes *milagritos*.

És un bon esport.

T'has d'entrenar.

Sí, has d'anar provant i t'has d'anar equivocant. Però quan comencen a sortir, flipes. Llavors et diuen: quina sort que tens!

La sort existeix?

És igual que la por.

Què en penses, de la por?

La por no existeix. La por només és un fre per no fer coses. Jo vull arribar a Sierra Leone, però sé que per por molta gent no hi anirà. Però si no passa res!

Tu no en tens?

En situacions límit, perds la por. I tires endavant. Et diuen: t'acabaran matant! Tu passes tranquil·lament per allà i veus que no passa res. O et poses tu el límit o te'l posarà la por. La por només serveix de fre.

Creus que s'ha de posar el fre de tant en tant?

És un estira-i-arronsa. Però com més pensis que la por no existeix, més coses pots fer a la vida. Perquè per por hi ha gent que no surt ni de casa.

O fins i tot que l'encomana.

Els polítics són especialistes a encomanar la por. Si no ho fossin hauríem evolucionat molt més.

Per això no et vols posar en res de política?

La política i la religió només serveixen per frenar la societat. L'Església catòlica està evangelitzant els pocs llocs que els queden a l'Àfrica dient que si tu véns a l'església cada diumenge, jo et pagaré l'escola dels nens i et donaré medecines. Si no véns, no en tindràs.

Això és una manipulació.

És com evangelitzen. Abans era: o et fas catòlic o et mato. Ara és amb aquest caramel.

Has après a saber prescindir de l'opinió dels altres?

La gent dona consells gratis, cosa que no m'agrada fer a mi, perquè tenint la mateixa intenció, un consell que et pot servir a tu no em pot servir a mi. Qui és ningú per donar-te un consell? Ni tan sols algú que hagi arribat on volem arribar nosaltres, perquè cada situació i cada circumstància són diferents.

Llavors tu no te'n refies, dels qui tenen les coses massa clares?

Jo em refio de les adreces que em puguin donar, més que dels consells. Vés aquí i parla amb aquest, però no tira per aquí que arribaràs allà.

De què serveix permetre't dubtar?

Dubtar serveix per tenir un temps per pensar.

Si no tens aquest temps, poden pensar per tu.

I si dubtes massa també, eh?

Ets decidit?

Diguem que amb la Yasmina [la seva parella] tenim una mena d'equip. Quan no es decideix un, es decideix l'altre. Llavors et facilita molt les coses, almenys en un 50%.

Ets impulsiu a l'hora de fer les coses?

Vols intentar fer alguna cosa? No ho intentis, fes-ho. Per no perdre't en l'intent. Fixa't que és difícil lluitar contra algú que no té por.

Fins i tot espanten els que no tenen por.

Sí. És la manera de canviar el món. No és qüestió de ser valent, sinó de no tenir por. La prudència només serveix per pensar el que farà, però, si t'encantes, l'has cagat.

Has voltat pel món vivint amb intensitat. Què passa quan arribes al Vendrell i veus que tot

segueix igual?

Nosaltres venim aquí a tocar de peus a terra.

És necessari?

Sí. Però després, quan has anat quatre vegades a la Peña Bètica [un bar del poble], ja marxés. Arribes aquí, tornes a menjar pernil dolç o coses que no trobes quan estàs viatjant. Ara jaestic fart de tot. Ens mengem la panera i marxem!

Quin és el màxim de temps que pots estar aquí?

[La seva parella diu: "Ja l'hem passat!"] Voldríem ser fora però m'han tret una pedra del ronyó. Quanestic aquí, aprofito per anar al metge. Ha estat una cosa inesperada. He preferit treure-m'ho i de passada ens hem relaxat. Hem començat a encendre la llar de foc, aprenent a gaudir del moment que tenim.

El ronyó t'ha fet parar.

A vegades vols aconseguir una cosa i et fots cops contra la paret. També val la pena tenir aquests moments de recapacitar, de dir: val la pena?

Com una ràdio pot fer sobreviure un país?

Aquesta ràdio que hem muntat contribueix a l'organització i al desenvolupament de Sierra Leone. Per començar no hi ha electricitat en tot el país, per això volem instal·lar-hi plaques solars. Abans un home havia de sortir el dilluns, anant a peu, per dir a tots els poblats que el dijous hi ha reunió. Ara el dimecres ho diuen per la ràdio i el dijous tothom hi va. Es donen consells de sanitat. Hi ha professors de l'institut a fer classe pels nens que no poden estudiar.

També deu haver estat una bona eina per combatre l'Ebola.

La ràdio ha estat una de les eines més importants per combatre l'Ebola. Donaven els consells i les advertències a través dels micròfons: si es mor algú feu això, hi ha hagut un cas aquí o un altre allà, aneu amb compte amb tal. Renteu-vos les mans. Com que no hi ha electricitat, no hi ha televisors. Hi ha un home que té una televisió amb un satèl·lit i això és el cinema del poble. I cobra per entrar allà. I un altre cobra per carregar els mòbils. És tot molt bàsic. Ara fins i tot tenim un whatsapp de la ràdio i no paren d'enviar-nos notícies. A un li han tallat el coll, i ens envien la foto del cadàver.

Però emocionalment això ho deus carregar quan tornes aquí.

Per això anem a la Peña Bètica a emborratxar-nos!

Llavors canvies de xip. Fent una ràdio també hi deu haver el perill que robin el material.

Tothom ens ho va dir.

Com ho controleu?

Agafant la gent del poble, posant-te amb ells a pastar fang per arreglar la casa on vam muntar la ràdio. Pintant amb ells. Els vam fer tallers perquè aprenguessin a soldar cables, i els vam dir que aquesta ràdio era seva. Llavors, si és teu, no t'ho roben. Vam implicar-hi el rei perquè no hi robés ningú. Perquè, al qui ho fa, l'enverinen. El maten.

I a vosaltres us ha perillat mai la vida?

Segurament, però com que no te n'adones! De fet al bruixot que fa els verins sempre li portem puros!

El cuideu per si de cas.

És que hi ha la societat secreta de dones, la d'homes i la d'avis. La societat d'avis és la que coneix les plantes. Per això ells no agafen mai la malària. Són els que t'enverinen col·locant-te algú a casa. Els de la ciutat no hi volen anar perquè diuen que tenen *magic guns*: pistoles màgiques que et desapareixen, no te n'adones i et mors. És el verí, que te l'han fotut a la cervesa del bar del poble o on sigui. La realitat d'allà és com la d'aquí fa tres-cents anys. De fet, els moments més feliços de la meua vida els he passat en aquell poble.

Fixa't quantes coses has viscut i que al final diguis això.

Encara que sembli que la felicitat sigui tenir un cotxe nou, tots ho sabem: com més viatges, més veus que les coses no serveixen per a res.

Què és el que et serveix?

Per ser feliç, l'únic que serveix és el que portes a dins. L'altre dia el Mujica deia que, per exemple, si et vols comprar un cotxe, no el pagaràs amb diners, sinó amb temps de la teua vida. A més a més, ets tan imbècil que encara demanaràs diners a un banc per acabar-te d'esclavitzar. Quan amb el cotxe que tenies ja hauries pogut tirar deu anys més. I podries haver anat amunt i avall i aprofitar el temps de la teua vida.

Quin és el teu límit?

Si sabés quin és el meu límit ja estaria mort.

Amb aquestes lluites que t'has fet teves, què és el que has guanyat?

S'ha de lluitar pel que creus i la vida et va portant coses. Com més et mous, més gent interessant et trobes. Vam estar vivint a Costa Rica un any i vam trobar tot un moviment de gent jove amb unes idees que estan una o dues generacions més endavant que la gent del Vendrell. Flipes amb ells. Gairebé tots són bisexuals, tenen la medicina natural, fan activitats brutals. Tenim uns amics que munten el festival de disseny de Costa Rica, que és el més important d'Amèrica ara mateix. Gent amb un potencial brutal.

Què ens sobra?

Ens mirem molt el melic. Aquí tenim un bon clima i es menja molt bé. Però tenim un problema: viatgem poc.

Un país pot ser lliure si no és solidari?

No. És igual que la cultura. Si no dones suport a la cultura i poses l'IVA a un 21%, acabaràs vivint en un país de tontos. L'altre dia al Facebook vaig veure que en la imatge en què surt el Rajoy amb la cara morada posaven: "Eres víctima de la mala educación." Volent dir que amb aquesta mala educació acabaràs tenint desgraciats que et vindran a trencar la cara.

Com ho arreglarem?

Cada vegada hi haurà més gent que aprendrà a fer *milagritos*.

Com a parella heu compartit molts projectes, heu viatjat junts. En què s'ha convertit

l'amor?

Potser entre tots dos hem acabat fent una persona. Si s'ajunta gent amb il·lusió, amb llum, l'efecte es multiplica.

Què és per a tu l'èxit?

Ja t'ho diré quan el tingui.

Ets qui vols ser?

Sóc tossut i intento fer el que em ve de gust.

Jo et veig feliç.

Això és el més important de tot. [La seva parella diu: "Ui l'hauries de veure quan aterra a Sierra Leone, és com una explosió!"] Sí, és que m'he tornat addicte al caos.